

2 Швецов Ю. Г. К вопросу о перепрофилировании бюджета на общественные ценности / Ю. Г. Швецов, О. А. Булаш // Финансовая аналитика проблемы и решения. – 2012. – № 11 (101). – С. 2-12.

3. Луцик-Дубова Т. О. Основні пріоритети зміцнення фінансової безпеки України / Т. О. Луцик-Дубова // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2012. – Вип. 22, Ч.ІІ. – С. 1-7.

УДК 336.71

ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
Мукачівський державний університет
ХЛАНТА С. П.,
магістр,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ

Комерційні банки, як і будь-які підприємницькі структури, під час здійснення своєї діяльності стикаються з різноманітними ризиками. Як правило, чим прибутковішою є діяльність, тим вищий ступінь ризику їй притаманний. Для комерційних банків найприбутковішими є активні операції, саме вони і несуть у собі підвищену небезпеку для функціонування банку. До таких операцій належать, зокрема, кредитні операції. Кредити займають домінуючу ланку в ієрархічній ланці банківських продуктів і являються невід'ємною частиною банківської діяльності. Надання кредитів хоча і забезпечує левову частину прибутків комерційного банку, проте, супроводжується високими ризиками можливого неповернення коштів, несвоєчасної сплати відсотків, що призводить до погіршення показників діяльності банку аж до банкрутства.

Будь-який кредитний договір тягне за собою ризик імовірного несвоєчасного або неповного виконання позичальником своїх зобов'язань. Таким чином банківські ризики є невід'ємною складовою діяльності будь-кого банку. Хоча категорія «ризик» є зрозумілим для нас поняттям, однак не виключає наявності різноманітних змістових навантажень, щодо визначення її сутності і таким чином викликає підвищений інтерес з боку науковців та дослідників.

Кредитні ризики досліджувались у багатьох працях науковців, серед яких Ж. Голодова, М. Лепешкіна, А. Станіславчик, В. Грушко, О. Пилипченко, Р. Пікус, Г. Білоглазова, Л.Кролівецька, О.Петрук, Р. Тиркало, І. Джулай, М. Дмитренко, В. Коваленко, Р. Шевченко,

О.Малахова та інші. Серед відомих західних авторів особливо значимі праці Л. Гітмана, Б. Едварда, Г. Марковіца, Дж. Сінкі, У.Шарпа, П. Самуельсона.

В дослідженнях як українських так і іноземних науковців питання, пов'язані із теорією ризику висвітлені в достатній мірі, однак серед них немає єдиної точки зору щодо трактування його сутності, не достатньо враховується вся багата аспектність його прояву, що робить досить важким визначення цієї категорії.

Дослідження категорії кредитного ризику потребує наведення його визначення з точки зору Базельського комітету. В Принципах управління кредитним ризиком він визначений як «...можливість того, що позичальник банку або контрагент не зможе виконати свої зобов'язання з раніше досягнутими умовами» [1]. У другій редакції Базельських угод (Базель II) кредитний ризик характеризується як ризик втрат, що виникає внаслідок дефолту у кредитора або контрагента [2]. Слід зауважити, що Базельський комітет, визначаючи кредитний ризик, визначає як джерело його виникнення, насамперед, кредитування, але враховує ризик невиконання зобов'язань контрагента за іншими операціями. Також його визначення пов'язують кредитний ризик з втратами внаслідок дефолту контрагента.

Під кредитним ризиком слід розуміти вартісне вираження ймовірності порушення позичальником взятих на себе зобов'язань перед кредитором, що проявляється у неможливості дотримання обсягів та графіку повернення позикових коштів внаслідок дії зовнішніх та внутрішніх чинників, що спричиняє недоотримання кредитором запланованого рівня доходності від здійсненої операції. Кредитний ризик негативно впливає не тільки на прибутковість кредитної операції та платоспроможність банківської установи, але і на банківську діяльність в цілому, порушуючи її рівновагу та провокуючи інші банківські ризики.

Незважаючи на різне трактування поняття «кредитний ризик» управління кредитним ризиком являє собою чіткий процес з цілком визначеною послідовністю етапів, механізмів та методів управління. Управління кредитним ризиком дозволяє виявити та попередити ризики, які супроводжують не лише кредитну, але і загалом банківську діяльність, оцінити рівень ризиків та контролювати ризикові позиції.

Механізм управління кредитним ризиком полягає в розробці та реалізації кредитної політики, визначенні основних параметрів кредитного портфеля та управлінні ним, а також в управлінні процедурою кредитування.

Система управління кредитним ризиком повинна відповідати певним вимогам, зокрема:

- цілісність. Система управління повинна бути цілісною, оскільки порушення цілісності може призвести до зміни зв'язків між частинами системи та механізму її функціонування;
- стійкість. Система управління повинна зберігати свої властивості при дії зовнішніх та внутрішніх чинників;
- цілеспрямованість. Цілеспрямованість передбачає розробку цілей та завдань, шляхи їх досягнення;
- гнучкість. Гнучкість означає здатність та готовність до змін в результаті виникнення нових завдань;
- одноманітність. Одноманітність передбачає підпорядкованість всіх елементів принципам побудови та функціонування;
- оперативність. Система повинна бути оперативною для того, щоб за період прийняття та виконання рішень не настали зміни, при яких реалізація прийнятих рішень недоцільна;
- надійність. Система повинна функціонувати постійно і безперебійно;
- оптимальність. Оптимальність системи управління характеризується встановленням між її елементами раціональних зв'язків на всіх рівнях;
- економічність. Економічність означає отримання необхідного результату при мінімальних затратах [3; 4; 5].

Система управління кредитним ризиком вирішує ряд завдань як на мікро-, так і на макрорівні. На мікрорівні вона дозволяє банкам забезпечувати прибутковість кредитної діяльності, мінімізувати втрати, забезпечуючи ефективність кредитного процесу. На макрорівні система управління кредитним ризиком сприяє перерозподілу грошових капіталів, дозволяє регулювати грошову масу в країні, стримувати чи стимулювати виробництво продукції, контролювати рух грошей по рахунках тощо.

З огляду на зазначене, кожна банківська установа повинна фокусувати увагу на розробці системи заходів щодо управління кредитним ризиком. Здійснення кредитного моніторингу дозволить виявити недоліки, розробити рекомендації та оптимізувати систему управління кредитним ризиком у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Principles for the Management of Credit Risk [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.bis.org/publ/bcbs54.htm>.

2. Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: A Revised Framework – Comprehensive Version [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs54.htm>.

3. Кабушкин С. Н. Управление банковским кредитным риском [Текст]: учебн. пособ. / Н. С. Кабушкин. – М.: Новое издание, 2004. – 336 с.

4. Економічна енциклопедія [Текст]: у 3-х т. / ред. С. В. Мочерний. – К.: «Академія», 2001. – Т.2. – 848 с.

5. Слобода Л. Я. Дослідження факторів кредитних ризиків банків [Текст] / Л. Я. Слобода. – Регіональна економіка. – 2006. – №1. – С.125-135.

УДК 336.76

КОВАЛЕНКО Ю. М.,

д.е.н., професор кафедри фінансових ринків,
Університет державної фіскальної служби України

ПРОЦЕС ФІНАНСОВОГО ІНВЕСТУВАННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Поняття терміну «Фінансові інвестиції» та їх класифікацію наведено у Наказі Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1], де під ними розуміють активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора. Дещо інше знаходимо у Податковому кодексі [2]: фінансова інвестиція – господарська операція, що передбачає придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів. Як бачимо, в українських нормативно-правових актах визначення терміну «фінансові інвестиції» не співпадає за формою, але за економічним змістом є ідентичним. Наповнення фінансових інвестицій відповідає придбаним фінансовими інструментам [3].

Фінансове інвестування – процес реалізації фінансових інвестицій, що включає такі етапи:

- 1) постановка цілей інвестування;
- 2) формулювання інвестиційної політики з урахуванням нормативних обмежень;
- 3) вибір портфельної стратегії;
- 4) моніторинг і корегування інвестиційного портфеля за необхідністю.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>